

Год. V.

Број 43.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 29. октобра 1895.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, преузвишени господин патријарх српски Георгије Бранковић благоизволео је, на молбу високопросвећеног г. епископа те-

минварског Никанора, јеромонаха Евгенија Летицу доделити, до даље наредбе, на службовање епархијској консисторији темишварској.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Продаја земљишта манастира Беочина, назване — каје.

Продаја односно куп тога земљишта, заметнут је г. 1889. Заступник твртке Редлих, Оренштајн и Шпицер поднео је њихову молбу архидијецезалном одбору у којој ови моле, да им се упитно земљиште манастира Беочина, које су у закупу имали, на вечита времена прода. Архидијецезални административни одбор послао је ту молбу из седнице своје од 28. марта (9. априла) 1889. управи манастира Беочина „на тај конач, да сврху исте изјасњење своје

овом одбору поднесе“. Братство манастира Беочина молбом својом de praes. 21. децембра 1890. (2. јануара 1891.) поднело је архидијецезалном административном одбору на одобрење уговор између манастира Беочина као продавца, и твртке Редлих Оренштајн и Шпицер као купца манастирског земљишта од 29³⁴¹ јут. у gruntовном удешку бр. 1. општине Беочин за куповну цену од 100 хиљада форината а. вр По прочитању упитног уговора, закључено

је у седници истог одбора од 10 (22.) јануара 1891. г. под бр. А. О. 717/16 ово:

Предлежећи уговор у битној садржини његовој одобрити . . . . (с. е.)

Под једним пак Његову Светост председавајућег Господина Патријарха овластити и умолити, да у речи стојећи уговор, чим би исти од уговарајућих странака према предизложеном захтеву одбора овог у гореозначеним (овде испуштеним) тачкама допуњен, односно измењен био, високославном саборском одбору на одобрење, односно даљег сходног поступања ради поднети благоизволео.

Кад је ствар те купопродаје дошла пред саборски одбор, овај је донео одлуку, да не налази себе надлежним, да ту ствар реши, него надлежним за то да држи народно-црквени сабор. Према тој одлуци саборског одбора, а јер је сабор сакупљен био г. 1892, саборски је одбор ствар упитне купопродаје поднео сабору на надлежно решење.

Народно-црквени сабор узевши ствар у претрес, донео је одлуку под 2. новембром 1892. бр. 196, којом упућује саборски одбор, да у предмету купопродаје 29³⁴¹ јут. земљишта манастира Беочина, где се вади каја, набави од понудилаца Редлих Оренштајн и Шпицера изјаву, да примају уговорно предложене измене и доцуне уговора по архиђејецезалном административном одбору, и да са понудом својом остају у обвези до 31. децембра 1892., као и доставерне грунтовне изводе и поседовне листове и друге проценбене исправе о целом објекту; а исто тако и стручњачко мишљење о том, каком снагом и односно количином и каквоћом располаже упитно земљиште за издавање и израду каје; и најпосле да установи све околности, које говоре за или против продаје тога земљишта и да позове понудиоце, да трошкове изасланства и извиђења ових околности из свога подмире, а по свему том, да се славном сабору *још за време тога саборскога састанка* поднесе образложени извештај.

Услед горњег упутства је саборски одбор одлуком својом од 11. (23.) новембра 1892. бр. С. О. 2334/733. ех 1892. учинио сходно расположење, да се горњем захтеву нар. цркв. сабора у свему тачно задовољи, а нарочито је том приликом изаслана и саборско-одборска комисија, да са стручњаком, који је замољен од високе хрватско-слав.-далматинске земаљске

владе, на лицу места све још потребне околности извиди, и тражене податке саборском одбору са својим извешћем поднесе.

Изаслано саборско одборско поверенство изшавши на лице места са краљевско земаљско — владним стручњаком, који је у Карловце стигао 20. новембра (2. децембра) у битности је извршило налоге саборског одбора и са свима подацима и стручњачким миљењем, *којега је примило дана 28. новембра (10. децембра)*, поднело саборском одбору свој овопредметни извештај, на што је саборски одбор својом одлуком од 29. новембра (11. децембра) 1892. бр. записника 814. примивши још и од управе манастирске и понудилачке фирме потребне списе и изјаве — решио је, извештај комисије у коме иста предлаже, да се купопродаја упитног земљишта манастира Беочина ценом од 100 000 фор. а. вр. одобри, поново срп. правосл. народно-црквеном сабору на одобрење поднесе. Но сабор је закључен већ сутра дан 30. новембра (12. децембра) 1892.

По том је ствар ова лежала код саб. одбора чекајући на сабор све дотле, док није са друге стране покренута.

Наиме на представку управе и братства манастира Беочина, одлучио је саборски одбор под бр. С. О. 1317/223. ех 1894. исту представку са осталим скупљеним овопредметним списима народно-црквеном сабору *с преиоруком на што брже решење поднети. Услед уложенога ушока управе манастирске против те одлуке на високо краљевско угарско министарство богочасти и јавне власти*, заиште високо исто све овопредметне списе и мишљење од Његове Светости преузв. господина патријарха. Његова Светост, преузв г. патријарх Георгије благоизволео је своје мишљење изразити у изјави: да се он у питању целисходности продаје упитног земљишта манастира Беочина придружује мишљењу саборског одбора, а наиме, да је та продаја по манастир Беочин корисна.

По добивеним списима и таком мишљењу Његове Светости, а уз повратак списа, умоли високо исто министарство Његову Светост господина патријарха, да целу ствар предложи саборском одбору, да ју саборски одбор изнимно (по што нема српско-православног народно-црквеног сабора, *који је означен већ као надлежан форум*), у свом делокругу реши и да се уз поновну

доставку списа саборско одборско одлука високоистом по том прикаже. Саборски одбор по саслушању овопредметнога мишљења својега фискала (С. О. 4406./1418 ex 1894.) донесе дне 14. (26) децембра 1894. под бр. С. О. 4805./1485. ex 1894. одлуку: да остаје при својој првашњој одлуци бр. С. О. 285./52. ex 1891. т. ј. *да не налази ни сада себе надлежна, да ту ствар реши, него се држи већ изреченога мишљења, да је народно црквени сабор надлежан у том питању*, те овоме „допуњене списе предложити с предлогом и препоруком да народно-црквени сабор изволи сада ствар ову конци привести и односно превишње одобрење за финалисање ове купопродаје издјештовати; о одлуци овој претходно високо кр. угар. министарство богочасти и јавне наставе сходно позиву, садржаном у високом отпису од 7 новембра 1894. бр. 55. 129., учтиво известити“. О том је високо исто министарство уз поновични приказ свих овопредметних списа и извештено. У том се стадијуму находила ствар до 1. фебруара ове године, докле су и понудиоци по новијој једној изјави били у обвези, а и по том, док 13 (25.) августа о. г. не стиже отпис кр. уг. министра председника, да је Његово Величанство продају одобрило.

Како је после одлуке саборског одбора од 14. (26.) децембра 1894., дошло до превишње потврде купопродаје упитног земљишта манастира Беочина, то најистинитије и најавтентичније казује одговор кр. угарског министра председника преузв. г. барона Банфија на интерпелацију посланика Павла Дракулића, стављену на г. министра у питању спорне, а данас већ финалисане и извршене купопродаје.

Одговор г. министра по новинарским, саопштењима гласи овако:

Поштовани Доме! Г. посланик Павле Дракулић интерпелисао је владу у ствари продаје 29 јутара земље, што припадају ерпском манастиру Беочину, па ме пита, ко је поднео ради исхођења превишње потврде онај уговор, који су у ствари продаје тих 29 јутара начинили између себе манастир Беочин и тамошња фабрика каје.

Дакле, молим п. Доме, *ја сам сам то учинио*. Јер у смислу постојећег статута све оне ерпске аутономне ствари, које подпадају под санкцију Њ. Величанства, подносе се на превишње одобрење путем министра председника.

Али г. заст. Павле Дракулић не полаже на то важност ко је поднео, него на то, *зашто* је поднео тај уговор на превишњу санкцију без знања ерп. нар. црквеног сабора? И, строго узевши, г. заст. Дракулић има право, јер превишња наредба од 14. маја 1875. г. одређује, да у случају куповања, пренашања и отуђења имања, пре него што би Њ. Величанство решавало, има ерпско православно народно црквени сабор да се изјасни односно, да одобри купопродајни уговор, који ће за тим Њ. Величанство потврдити. Али та ствар беоцинске фабрике каје има много антеценденција. Фирма, која већ одавно израђује кају у Беочину, понудила је пре осам година управу манастирску, да јој манастир прода 29 јутара земље — које је дотле фирма држала под закуп — за 100.000 форината. Ово поље је већ прилично исцрпљено, а фирма је рада да га још брже исцрпи, тако, да после извесног низа година, не би више била у положају, да плаћа закупнину, коју данас плаћа. Осим тога фирма жели да подигне веће зграде, па како би ове по уговору после 20 година припале манастиру, то би фирма била принуђена, да их подигне на већ купљеном земљишту. После другог преговарања између фирме и манастира, дошло се до споразума, који се поднео саборском одбору. Овај нађе, да је продаја по манастир корисна и предложи сабору да је одобри. Сабор пак врати ову ствар у одбор, ради доцуне. Патријарх је изјавио, да би било велике штете по црквена добра, ако се ова продаја не би извршила, и он за ту штету неће да одговара. Тада се одреди једна комисија да на лицу места проучи ствар, па како се и она изјаснила у корист продаје, то заступник беоцинског манастира, др. Полит, препоручи продају дотичне земље.* Овом мишљењу придружи се и саборски одбор, који понова поднесе ствар црквеном сабору. Ну како се овај међутим распустио беше, продаја се није могла извршити. Сад се настојник манастира обрати молбом саборском одбору, да овај сам ствар доврши и уговор о продаји одобри. А и заступник манастира је изјавио, да

* Г. Др. Полит је поводом овога пасуса у одговору г. министра штампао изјаву, да није он правни заступник манастира Беочина, него правни заступник *саборског одбора*. А у своје правном мњењу, датом саборском одбору, да је сасвим јасно казао, да је за одобрење дотичне продаје нар. цркв. сабор компетентан, а ако би саборски одбор хтео дати дозволу за ту продају, онда би он морао узети на се и потпуно одговорност према нар. цркв. сабору.

би требало, да одбор, с погледом на евентуалну штету, прими и одобри уговор. Уз пркос томе саборски одбор заузео становиште — и у томе је имао потпуно право — да одобрење уговора није његово право. Услед тога, управа манастира обрати се молбом министру просвете и црквених послова, да он изузетно допусти, да се овај правни посао изврши и да поради што треба, те да се продаја одобри. Ово се наравно каси са саборским устројством, али је већ било случајева, у којима се од њега морало одступити. Н. пр. и овом приликом леже предамном само четири правна посла, у којима је, с обзиром на околност, да сабора није било на окупу, сам саборски одбор заузео становиште, е треба начинити уговор, како дотични фондови не би били општећени, — на су поднесени на превишњу потврду путем министра-председника. Тако је у једном од тих правних послова реч о продаји на вечито шљивика манастира Ремете, у другом о продаји бившег круског здања и баште, што је својина манастира Бешенова, у трећем опет је реч о пустари „Прекаји“, што припада станарској општини, и коју хоће срп. нар. цркв. фондови да купе, а у четвртој о том, да се бесплатно уступи плашчанској црквеној општини једна парцела земље, која је својина владичанства у Плашком.

Дакле пред угарском владом стојали су и стоје још прецеденси, који доказују, да су се изузетно продаје и овакви правни послови подносили Његовом Величанству на одобрење.

Како влада није дозволила одржање сабора, јер је баш влада услед тога знала да носи одговорност, па да не би причинио манастиру веће штете: министар-председник је држао за своју дужност, да, саслушавши министра просвете и хрватског бана — јер је манастир Беочин на земљишту краљевине Хрватске и Славоније —, поднесе ову ствар на прев. одобрење. У својој представци Његовом Величанству изређао сам антеценденције; подробно сам разложио, да је овде реч о изузетном послу; разложио сам, да нам је дужност водити рачуна о одговорности, у колико је реч о изузетном одступању од саборског устројства; али да поред те одговорности, нисмо препоручили Његовом Величанству да одобри продају, манастир би био јако оштећен и е тога је Његово Величанство, узевши у обзир моје разлоге, и најодлучивије нагласивши, да ово одобрење бива само изузетно, дало Своје одобрење.

То је право стање ствари; питање је само

то, да ли је угарска влада онда, када није дала, да се сабор састане и да реши у том питању, могла узети на себе одговорност за штету, што би могла наступити? Мислим да смо вршили дужност своју, кад смо тако чинили.

После овога одговора, у којем је р. министар, између осталог, изјавио, да је он, по добивеној информацији и стеченом уверењу о целисходности уписне купопродаје, сам ту купопродају препоручио на превишње одобрење; а у којем је уједно признао, да се што каси са саборским устројством, те изјавио, да је то одступање од саборског устројства изузетно учињено, јер није ни он могао узети на себе одговорност за штету, која би евентуално нанесена могла бити манастиру Беочину, за случај да се упитна купопродаја није за времена одобрила и финалисала, — после свега овога, ми с наше стране имамо сад врло мало да кажемо.

У целој ствари два су питања:

1. Питање целисходности упитне купопродаје, и

2. Питање начина, како је она извршена.

Другим речима, је ли том купопродајом оштећен манастир Беочин, и је ли њоме повређена наша народно-црквена аутономија?

На прво питање одговоримо са извештајем, што га је изасланство саборског одбора поднело саборском одбору 29. новембра (11. децембра 1992. г. са стручњачким мњењем, од 28. новембра (10. децембра) те године.

Тај извештај гласи овако:

Славни саборски одборе!

Част нам је извести, да смо на основу одлуке С. О. 2334/733 ex 1892. изашли на лице места у манастир Беочин односно на манастирском земљишту подигнуту творницу каје, да смо како саму творницу и зграде, које у смислу закупног уговора, а по истечају закупног времена имају манастиру Беочину припасти, а тако исто и она земљишта из кога се каја вади прегледали, те смо делом на основу самог очигледа, а делом и на основу придодатог нам стручњака, г. Аладара Сонтага кр. рудничког повереника, у стању у погледу продаје истога земљишта а по упутству, датог одлуком високог Сабора донесеном у седници од 2. новембра 1892. под бр. 196. следеће извешће поднети:

1. У горехваљеној саборској одлуци под тачком 1 и 2 тражени списи, наиме:

а.) изјава купаца којом исти примају допуну уговора купопродајнога садржану у одлуци архи-дијец. адм. одбора и сматрају за себе обвезном до 1. јануара 1893.

б.) достављени граунтовни извадци и званично одостварена катастралска мапа о земљишту које је предметом купопродаје, прилеже овом извештају под 1.) 2.) 3.) и 4.)

Приметити нам је на катастерску мапу толико, да је иста уједно и граунтовничка мапа, и да парцеле у граунтовници одговарају онима у катастеру и по бројевима и по размеру површина.

II. Предмет купопродаје чини:

1.) у граунтовном уложку порезне обшине манастир Беочин под бр. парцеле 24² уведена непокретност у обиму од 12 јутара 638□°. На овој парцели су подигнута сва она фабричка здања, која у смислу закупног уговора склопљена 1886. г. имају по истечају истога уговора т. ј. г. 1909. манастиру у властитост припасти.

2.) у граунтовном уложку опшине манастир Беочин под бр. 1. катастр. парц. бр. 24¹ уведена непокретност у износу од 3 јутра 970□°. Иста се парцела пружа поред горње парцеле, и на њој су такођер подигнута здања, али она здања која фабричкој радњи припадају, и које по истечају закупног уговора могу подузетници однети или порушити.

3.) у истом гр. уложку кат. парц. бр. 25. износи 1447□°.

4.) у истом гр. уложку кат. парц. бр. 27. износи 1074□°.

5.) у истом гр. уложку кат. парц. бр. 28. износи 31□°.

6.) у истом гр. уложку кат. парц. бр. 29. износи 4 јутра 929□°.

7.) нанослетку у истом гр. уложку катастр. парц. бр. 103² која по граунтовници износи 7 јут. 140□°.

Код ове последње парцеле примећује се да је настојатељ манастира Беочина високопречасни госп. Платон Телечки изразио своју сумњу, да ли је иста парцела у граунтовној званичној катастралној мани тачно обележена, и да се иста парцела пружа и преко границе у приложеној мани, обележене.

Према томе жели он, пошто то и учињеној погодби између манастира и купаца одговара, да се код ове парцеле граница и по положају и природи обележи и то тако да од парц. 103² Редлих Оренштајн и Шицер купују само онај

део који је у поднесеној граунтовној мани западном линијом ограничен, која линија иде вертикално на друм пред оним земљиштем што га фабрика за гробље употребљује.

Узев ову околност у обзир подписани су тога мњења, да би у евентуалном одобравајућем решењу ваљало истаћи, да се од кат. парц. 103² продаје само онај део, који је у приложеном граунтовном плану уцртан са оном границом, која се у цртежу налази — без обзира и без гаранције манастира у погледу на граунтовно исказани простор.

Поближе околности, које се односе на положај појединих парцела које се продају, налазе се у ниже наведеном стручњачком мњењу под титулом „Besitz“.

По свему до сад наведеном предмет продаје износи у целокупном промеру свега 29 јутара 341□° т. ј. двадесет девет јутара и 341□°.

III. На тачку 4. горехваљеног саборског закључка част нам је извести, да у смислу продуженог закупног уговора сачињеног у Беочину 5/17. октобра 1886 год. и то тачке 3. по истечају закупног уговора т. ј. 15. маја 1909. имале би припасти манастиру на реченом земљишту већ онда подигнуте следеће зграде: станови, штале, радничке куће, шупе, подрум, крчма, школа и магацин са три одељења. Од тих зграда као што смо се уверили на лицу места, стоје и данас:

1.) Кућа где станују подузетници, подигнута је на 1 кат, доњи спрат од набоја са цементом излепљен, заокружен цементним стубовима, на којима стоји горњи спрат изидан од цемента, цела зграда покривена црепом. Зачеље гледа у двориште са 4 прозора, износ 8 метара дужине, 9 метара ширине. У партеру 5 соба за становање, и једна побочна соба, у кату 6 соба.

Поред ове куће десно има побочна зграда од набоја, стан за мерника, са цементом покривена, са 3 собе и кујном, 4 метара дужине и 4 метара ширине.

2. Барака за радничке станове у продужењу зачеља куће, у ком станују подузетници, (Riegel-Bau) 12 метара дужине и 4 метара ширине са становима за од прилике 50 радника. Покривена шиндром.

3. Шупа за кола и штала од набоја покривена са „Dachrарре“ 9 метара дужине и 5 метара ширине.

4. Крчма од набоја са „Dachrарре“, покри-

вена са 10 метара дужине 5 метара ширине. У крми има 5 просторија; последње две собе на источној страни служе као локалитети за школу. Поред ове зграде налази се подрум, 2 метра дубок од цемента, 8 метара дуг, 3 метра широк.

5. Магазин од цемента и дрвета (Riegel-Bau) покривен са цементом, 12 метара дуг и 6 метара широк, употребљује се за стоваривање цемента.

Осим овога налази се на истом земљишту кућа на спрат, у којој су станови за чиновнике. — Но ова кућа назидана је г. 1888. те по томе по истечају уговора не би имала принасти манастиру, него би остала властитост подузетника као и остале творничке зграде.

Вредност ових зграда је релативна. Јер исте у свези са фабричким подuzeћем имају приличну вредност — но за себе, односно за манастир без фабрике не би имале никакву вредност, јер се не би могле ни продати ни под закуп издати. Вредност истих у свези са фабричким подuzeћем данас, узев у обзир у овом питању изражено мњење вештака (г. Сонтага) могло би се од прилике на 28—30.000 фор. узети. —*

IV. На тачку 5. горехваљеног саборског решења част нам је подастрети од стране рударског сатништва у Загребу изасланим вештаком г. Аладаром Сонтагом краљ. рударским поверником израђено стручњачко мњење под 5.) са два прилога у коме је ово питање исцрпљиво претресено.

V. На тачке 6. 7. и 8. горехваљеног саборског решења част нам је упутити на очитовање управе манастира Беочина, које овде под 6.) прилежи где су наведени разлози, који су манастирску управу руководили, када је продају овога земљишта закључила. Међу овима као најглавнију, част нам је истаћи ту околност, да је манастирска управа тога мњења, да ће се це-

* А у мњењу струковњачком вели се у погледу тих зграда дословце и ово: „Ако се узме као данашња вредност зграда, које по истечењу закупног уговора 1909. г. манастиру припасти имају (изузев чиновничку кућу, која је наводно 1888. саграђена) са износом од 28—30.000 фор. коју вредност те зграде само за подuzeће, а не за манастир репрезентовати могу, то се показује куповина за земљишта — рачунајући г. 1909 износ од 28—30.000 фор. — После 100—200 година су те из пловаче и ригел зидова направљене зграде, (ако буду постојале) рушевне (за рушење) или бар у тако рушевном стању, да ће репрезентовати једва вредност од 3—5000 фор.“

мент за 17 година закупшине, на које време садањи подузетници права имају, исцрписти, те да ће манастиру од тога приход после тога времена однасти. Дочим продајом односно уговореном куповином се приход манастира и то најмање толики приход, колико га манастир од подузетника данас ужива — на вечита времена осигурава. Ово мњење манастирске управе у том обзиру да ће се цемент за 17 година исцрписти потпуно је потврђено и горенаведеним мњењем изасланог струковњака.

По мњењу подписаних ушитном продајом се коренито имање манастира неће умањити — него напротив повећати — или у најгорем случају несигурно имање односно приход сигурним заменити. Јер и евентуална куповина од 100.000 ф. која се манастиру нуди имаће сачињавати коренито имање манастира, и неће се смети на другу целу употребити него искључиво на повећање манастирског непокретног иметка.

С погледом на све наведене околности а с особитим погледом на то

1.) да су индустријална подuzeћа сваковрсним и непредвиђеним кризама и опасностима изложена те тако манастир са својим приходом у опште није сигуран, докле исто подuzeће под закуп даје.

2.) да манастир оволико подuzeће већ због велике инвестиције и ризике не може у властитој управи одржавати.

3.) с погледом даље на то, да манастир са 100.000 фор. може своје коренито имање знатно повећати, и свој приход не само увеличати — него на вечита времена осигурати.

4.) с погледом на послетку на то да манастир продаје своје неплодно земљиште под згодном конјектуром за 3400 фор. по јутру, а може данас у својој околини купити истог таквог земљишта и још бољег за винограде за 150 до 200 фор. по јутру, то су подписани слободни славном саборском одбору предложити — да овај куп са преноруком на одобрење високом сабору поднети изволи.

Горњим закључком приобћене нам списе част нам је подједно прикључене под $\frac{1}{2}$ повратити.

У манастиру Беочину дана 29. новембра (11. децембра) 1892.

После оваког извештаја и стручњачког мњења, било би сувишно да доказујемо и ми целисходност и корист ушитне купопродаје за манастир Беочин. Тим мање је то потребно

кад се зна, да су ту целисходност и корист признале:

- 1.) у три маха, разне управе и разна братства манастира Беочина;
- 2.) архидијецезални административни одбор;
- 3.) саборски одбор у својим одлукама;
- 4.) Његова Светост, патријарх српски; и

5.) кр. земаљска влада, која је имала прилике и могућности, да се осим писменог мњења свога струковњака, увери о целисходности тој и иначе његовом информацијом.

О другом питању, како је извршена упитна купопродаја, казаћемо своје мишљење у наредном броју.

ГОВОР

Србима војницима у Темишвару, приликом полагања заклетве.

Говорио: Прота Станић.

Војници! — синови јуначког народа српског! Из очију вам пламен сева, а у грудима вам јуначко срце бије; па тако и треба, јунак да је, — сваки војник у царевој војсци.

И оцеви ваши, дедови и прадедови ваши, беху војници у царевој војсци; ал' то беху војници — јунаци. Верни пресветлом владару свом, столећима они војеваше; столећима са непријатељем љуте мегдане делише, јуначки бранећи отаџбину своју, и сјајни престол пресветлога цара и краља свог. Са пуним уверењем дакле, очекује се и од вас, да не ћете ни ви, лошији бити, од славних предака својих.

Војници! На позив ваше војничке власти, дошли сте данас овамо, да примите светло војничко оружје, и војничке дужности на себе; па треба да знате шта је војска царева, и шта је сваки војник, јунак у царевој војсци царевој.

Војска је снага и одбрана читаве ове наше царевине; војска је она каменита стена која чува земљу и отаџбину нашу, да јој се нога непријатељска са стране ни близу не примакне, а камо ли, да границе њене прекорачи. Војска земаљска, златна су крила јуначког нашег цара и краља; а сваки војник — јунак, златно је перо у том златном крилу царско-краљевском.

Па кад сте војници, и синови пресветле особе царске, пазите! да вам буде свагда светао образ ваш, а светиња војничка част ваша.

Војници! ви ћете данас дати часну реч, и са заклетвом реч вашу ујамчити, да ћете бити верни пресветлом цару и краљу нашем

Францу Јосифу I, верни војничком позиву и војничкој дужности својој, одани и послушни вашој претпостављеној војничкој власти.

Па ако време и прилике са собом донесу, да вас војничка труба позове у јуначки бој, да се са непријатељем ударите, прса — у прса, очекује се да ће сваки од вас пре смрт загрлити, него непријатељу леђа окренути; и да ће сваки од вас пре главу своју дати, него непријатељу војничку заставу из руке.

То су у главном ваше војничке дужности на које ћете данас заклетву положити у руке вашој војничкој власти.

Хоћу дакле, да вам разјасним, шта је заклетва, шта значи заклетви се данас.

Заклети се данас — значи: животом својим ујамчити задану реч, да ће сваки од вас бити веран своме цару и краљу; значи самог Бога позвати за сведока, да ће сваки од вас задану реч свето испунити, и да се заклетви својој, никад изневерити неће.

Војници! Свака је заклетва велика светиња; ал' војничка заклетва, значајна је јако; и ко се са том светињом титра, — са својом се главом игра! —

Војници! Имајте заклетву вашу на уму и пред очима, за цело време војничке службе ваше. Будите војници! ал' војници јунаци, па јуначки издржите све тешкоће које су везане са војничком дужности вашом, да свако у вама позна и призна, да сте не само војници, него и јунаци, достојни потомци славних предака ваших. Тако вам Бог помогао! — Амин.

Још неколико искрених речи, пред скупштину ради спајања партикуларних са општим митрополијским свештеничко-удовичким мировинским фондом.

Држим да не ће бити ни једног свештеника — члана архидијезалног удовичко свештеничког фонда, који би био против спајања овога са општим мировинским фондом, кад прочита чланак г. Јеремића у 42. бр. „Срп. Сиона“. Г. Јеремић је врло добро проучио целу ствар и тако образложио, да заиста тако мора бити и да другчије не може бити.

Кад дакле тако стоји и кад су партикуларном архидиј. фонду тако рећи дани избројани, зашто онда бити против спајања? Па све да не буде данашњи тај фонд такове судбине — каква га очекује — зар није требало решити још у прошлој скупштини и једногласни закључак створити за спајање? Јер би се по такој љубави познало да смо ученици Христови? Немојмо браћо бити егоисте, него помозимо један другом и благодаримо Богу што смо ми у сретнијим околностима били у то време кад се тај фонд код нас основао, него остала браћа, који такав фонд не имадоше; а сад нам се пружа прилика да покажемо како их љубимо, а то ћемо учинити тим, кад спојимо наш фонд са општим без да будемо подеоштећени. Још једном велим: покажимо целом свету на видику, да се међусобно љубимо и да смо готови увек једни за другог жртвова-

ти се. Сви смо ми једнаки и пред Богом и пред народом, на био он свештеник ма у ком крају митрополије: треба све нас да руководи једна вера, једна љубав, једна нада, а то ће бити кад се макар на овај начин спојимо и удружимо. Пословица вели: „камен до камена палача, зрно до зрно погача.“

Жао ми беше што нисам могао у првој скупштини учествовати — због болести своје — те нисам сигуран да ћу моћи и на идућу скупштину доћи због истог разлога. За то изјављујем овим начином да сам за спајање*) и међем ово неколико речи свој браћи свештеницима на срце, шат би их довела овакова мисао и слога на идућу скупштину, па веселим срцем и мирном душом да приступе к сједињењу, а Бог милостиви нека нам онда то дело благослови.

У то име срећно и да Бог да!

Стеван Шимић,

парох Ст. Назовачки

*) И прошле се скупштине један брат изјавио брзојавно за спајање фондова. То би преко сутра, у уторак, могла учинити и сва друга браћа, која баш не би могла доћи на скупштину. Свакако треба да се чује жеља чланова архидијезалног фонда, па ма то било и на тај само начин.

— Ур —

НЕШТО О ИКОНИ ПРЕСВ. ТРОЈИЦЕ

(Наставак).

По догматици код „учења о пресв. Тројици у списима св. отаца треба добро разликовати суштину догмата, или мисао, која се у њему садржи, и начин изражавања и потанкога објашњавања те мисли“. И ако „начин изражавања и потанкога објашњавања мисли о трима Божанским лицима при јединству суштаства није био — код св. отаца — свагда јасан, тачан и одређен“ (стр. 130.) — ипак се рећи не може, да њихово учење о пресв. Тројици беше криво и лажно.

Што важи за „учење“ о неком догмату, то исто важи и за представу тога догмата на икони. Прво и главно је „суштина, мисао“, која је на икони изведена и представљена; а друго је „начин“, како је та „мисао“ изведена и представ-

љена. Главно је, да је „суштина, мисао“ иконе правилна и здрава; а „начин“ ма и не био потпуно „јасан, тачан и одређен“. На „начин изражавања“, односно представљања не можемо строго мотрити и пазити, особито онда, кад знамо, да се „суштина, мисао“ потпуно „јасно, тачно и одређено“ изразити, односно представити и не може.

А што је икона пресв. Тројице са три лица на једној глави — неприродна, томе се није чудити Сâми спој и сједињење Божанских Лица је надиродан: таковога споја и сједињења природа не познаје. Па надиродно — природно се представити и не може.

Кад смо, — да би „достојно могли носити име хришћанина“ — дужни „срцем примати и

устима исповедати“ Бога „три-једнога“: за што не би ми — као већ „достојни хришћани“ — могли, хтели и смели и очима гледати, ма и „усиљеном људском маштом“ изведени и представљени спој јединства са тројством код Божанских Лица? Кад нам већ — као „достојним Хришћанима“ — „три самостална Лица сједињена и спојена у једно по суштаству савршено неразделиво“ — ум не вређа: зашто нам је онда — као таковима — икона пресв. Тројице са три лица на једној глави, — „страшна и одвратна“, и за што нам она „очи боде“?

У осталом, могу веровати и допустити, да је међу вернима било, па и данас има такових, којима је икона пресв. Тројице са три лица на једној глави, донета била и јесте „страшна и одвратна“ и да им је „очи бола“ и „боде“; те да је црква — штедећи „очи“ деце своје, и не хотећи „страшити“ верне своје — могла и може закључити и решити, да уклони испред очију верних такову икону; — али да црква такову икону уклони испред очију деце своје управо и једино за то, што је таква икона јеретичка: што је „суштина“ те иконе лажна, што је „мисао“ на тој икони изражена и представљена неправославна и њеном догматичком учењу противна, — тога никако увидети, признати и допустити не могу. —

Разгледајмо мало „обичну“ икону пресв. Тројице.

„... у новозаветној цркви слика се на св. иконама не сам Бог по суштаству својем, већ се сликају разни облици, у којима се он благоволео јављати људима у старом и новом завету. Тако Бог Отац слика се у облику старца, као **Ветхій дньми**, као што се он јавио пророку Данилу...; Син Божји, који се ванлатио од Духа светога и Марије Деве, и за тим, који је поступно растао, док не достиже **вз мѣжа совршина**..., слика се у узрасту детињем, д чачком, младићком, и у мушкој доби; Дух свети, који је сишао на Спаситеља по крштењу Његову **т'клеснымъ образомъ, ѿкв голубѣ**..., слика се у облику голуба.“ (Догматика, стр. 75. прим.)

Истина, да ми ништа не грешимо, на против добро чинимо, кад пресв. Тројицу, односно поједина Лица Божанска представљамо и сликамо онако, и у оном видљивом облику, у којем су се она људима јављала; — по с друге стране, строго узев, таква икона пресв. Тројице, нема

на себи ничега догматичкога, шта више, стоји у опреси са догматичким учењем о пресв. Тројици.

Догматика учи, да су три Лица Божанска спојена, сједињена и „савршено неразделива“; — на икони су раздљена као „три индивидуа“.

Догматика учи, да су три Лица Божанска „савечна“ (стр. 173.); јер ако је прво Лице пресв. Тројице, Бог Отац „**Ветхій дньми**“; али је и друго Лице, Бог Син рођен „**изъ чрева**“ (Очева) **прежде денници**“; а треће Лице, Дух свети, „**вз началѣ**“, још док „**земля бѣ невидима и нестроена**: и **тма вѣрхѣ бездны** — **ноша сеса вѣрхѣ воды**“ — те по томе „није било времена, кад Отац не би био Оцем Сина и Производителем св. Духа, као што није било времена, кад он није био Богом“ (Догмат стр. 165.). Међу тим гледати на икону пресв. Тројице, и то обичну, ми о „савечности“ Божанских Лица ни мислити не можемо; јер — искључујући св. Духа, односно голуба, о чијој старости судити и не можемо — обична икона пресв. Тројице каже нам, да Син није Оцу „савечан“.

Па кад обична икона пресв. Тројица, које нема на себи ничега догматичкога, и која противуречи догматичком учењу о јединству, сједињености, неразделивости и савечности Божанских Лица, није неправославна, није јеретичка, од куда је онда неправославна и јеретичка икона пресв. Тројице са три лица на једној глави, која одговара — а начином, који је „људској машти“ доступан — догматичком учењу о јединству, као и о тројству, о сједињености, неразделивости и савечности Божанских Лица?

Пођимо сад даље.

Г. Р. вели да „по учењу (моме и уредника „Бранича“) св. Тројица изгледа, да су на једном телу и глави три лица; по њиховом учењу не само да је Бог Отац и Бог Син у слици човечијој, већ и сам св. Дух изгледа као човек с носом, два ока, устима, брадом, косом и телом“.

Дакле: икона пресв. Тројице са три лица на једној глави неправославна је, јеретичка је с тога, што је на њој и св. Дух представљен „у слици човечијој“. Пресв. Тројица не може се представљати на икони у виду човека са три Лица на једној глави с тога, што се Дух свети не слика и сликати не сме „као човек с носом, два ока, устима, брадом косом и телом“.

А кад би се Дух свети сликао и сликати смео „у слици човечијој“, — изгледа, да би тада и Г. Р. допустио и допустити хтео, да се пресв.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Тројица може на икони представљати у виду човека са три лица на једној глави.

Г. Р. већ „од дужег времена купи грађу за историју српских сликара“, те се — по томе — има старати, да му оку и пажњи не умакне какав опис цркве, манастира, или просто једне само иконе, у коме би могао наћи и наћи на име каквог, дот е непознатог му српског сликара; ради тога — без сумње — прелистава и чита и „Старинара“; па при свем том, њему је непознато, да се Дух св. слика „у човечијем облику“!

„... Свод од олтара украшен је сликом Христовом . . . Проскомидија је украшена *Духом Светим у виду човечијем* . . .“ („Опис манастира Мораче“ од Андрије Јовићевића, учитеља — „Просвјета“ 1893. св. II. стр. 87., други ступац.)

Овде се разликују, односно наводе слике И. Христа и св. Духа. По чему разликује писац слику Христову од слике Духа светог? Од куда зна он, да је слика, којим је „проскомидија украшена“ баш слика „Духа Светога“? По натпису?

Можда је А. Јовићевић тек само нагађао, да је слика „у виду човечијем“, слика „Духа Светога“, ако на слици натписа нема и не знајући, као „учитељ“, да се Дух свети „у виду човечијем“ не слика и сликати не сме.

Но ни уредник „Просвете“ — „свештеник“, Јован Сундечић не зане за слику св. Духа „у виду човечијем“, и не примети једне беле, али црне; на против назва Јовићевића „велеврједним“, а сами опис „важним“.

Можно, да ће г. Р. хтети рећи, да му је тај опис познат био.

Па што га у своме чланку споменуо није? За што није још 1893. год. осудио и А. Јовићевића, што је ту „јеретичку“ икону описао, а и уредника „Просвјете“, што је тој јеретичкој икони у свом листу места дао, и без примедбе пропустио? Или још више, за што није дотичну

власт црквену позвао и упутио, да ту јеретичку икону из манастира уклони, или — ако је на зиду, да је премазати даде? — Јест, за што тога учинио није, као што је то учинио сада, осудивши и мене због описа иконе, на којој је „и Дух свети у слици човечијој“; и уредника „Бранича“, што је тај опис у свој лист уврстио, и икону препоручио; и уредника „Срп. Сиона“, што у свом листу није као јеретичку ту икону жигосао и осудио; па и све „надлежне“ што „трпе ту бруку и срамоту“; и као што је позвао и упутио мога епископа-дијецезана, да ми фотографисане примерке иконе пресв. Тројице са три лица на једној глави „одузме и спали“?

Па збиља, може ли се, управо сме ли се Дух свети сликати „у човечијем виду“?

Иѡвѡсѡ Бѡгѡ (ѡврѡмѡсѡ) ѡу дѡбѡ Мѡмѡврѡјѡсѡсѡ, сѡдѡшѡсѡ емѡсѡ прѡдѡ дѡврѡми сѡбни своѡсѡ вѡ полѡдни Бѡзрѡкѡвѡсѡ же очѡма своѡма, видѡкѡ, и сѡ трѡїѡ мѡшѡи стѡмѡхѡсѡ нѡдѡ нимѡсѡ: и видѡвѡсѡ прѡтѡчѡсѡ вѡ срѡктѡнїѡсѡ нимѡсѡ . . . и поклѡнисѡ до земѡли, и рѡчѡсѡ: Гѡди . . . не минѡ рѡвѡ твоѡгѡ“.

(Бит., 18., 1—3.)

Ово место св. писма приводи догматика као доказ, да су „у једноме Богу три Лица“, а приводи и тумачење блаж. Августина на то место: „Видите ли, Аврам сретѡ тројицу, а клања се Једному? . . . Видевши тројицу разумео тајну Тројице, а поклонивши се као Једному исповедио је једнога Бога у три Лица“ (стр. 113.)

Дакле: „трѡїѡ мѡшѡи“ (три човека), које је Аврам видео, којима је у сретење похитао и којима се до земље покљонио, беху три Лица Божија: Отац, Син и св. Дух.

Па кад се „Бог јавио Аврамѡу у виду три човека“; и кад од та „три човека“ један беше св. Дух: то је онда јасан доказ, да се „и Дух свети у виду човечијем: с носом, два ока, уста, брадом, косом и телом“ сликати може и сме.

ДОПИСИ.

Св. Андрија 15. (27.) октобра 1895. — Данас дочекасмо и опет једну лепу светковину, која ће се са радошћу спомињати до год Св. Андрије устраје. Јер данас се осветила наша мила катедрална, негда митрополијска црква. Данас се у њој поје и опет св. литурђија, на врху танане куле њезине данас и опет сјаје православља

крет; а са звоника њезина, данас се и опет разлиже диван глас милозвучних звона.

Чин освећења био је сјајан и величанствен; у присуству многобројног православног српског народа и иновераца из места и околине, ма да је киша цео дан падала. Но није ми намера да славу нашу описујем него, да благодарном чув-

ству нашем јавног израза дадем према оним великим добротворима, који највише допринеше, да се света ова црква овако сјајно обновити, а данас и осветити могла.

Но пре него што бих срећан био то учинити, винућу се за који тренутак у нашу прошлост.

Две стотине година протекоше од онога доба, када су се предци наших под вођством Арсенија III. Чарнојевића српско-пећског патријарха, — остављајући гробове својих праотаца, — у Сентандреју населили. Заиста, давно је то било и ми им већ ни гробова не знамо.

Али благодарни плодови њихових трудова, са којих је св. Андреја и данас још, после толиких година, на далеко и чувена и славна, ти плодови још данас постоје. Јер у Св. Андрији и данас још постоје *седам* православних српских храмова божијих; јер у Сентандрији још и данас постоји: велељепна саборна, ћупровачка, преображенска, пожаревачка, хошовачка и збешка црква.

Св. Андрејци, као достојни питомци својих славних предака, испуњени православном српском свешћу и родољубљем, не обзирући се на тешкоће и разне неприлике времена, трудине се, да све оно, што им је од својих предака остало, да то кроз читаво ово море времена, свестрано и одрже. Велељепност њихових *седам* храмова божијих јасно доказује, да су Св. Андрејци не само исте одржати, него у славу божју и дику светог нам и милог православља и украсити потрудили се. Ову њихову љубав и оданост према православљу сваком приликом оведочише. А најјасније оведочише ову год 1883. Када су из својих сопствених извора са највећим пожртвовањем своју саборну цркву тако богато и сјајно украсили, да јој равне на далеко није; а што је општину ову преко десет хиљада форината стало.

Али, од године 1889. па до ове 1895. год. постигоше свету ову цркву врло тешке неприлике.

Године 1889. наиђе велики оркан, који јој је красан бакром покривени тороњ свалио, који је на кров црквени пао, и иети порушио.

Године 1891. непознати зликовци поробише исту, и однесоше из ње све утвари црквене, и све остале драгоцености, у вредности до десет хиљада форината а. вр.

Ове пак године сва, ван унутрашњости

црквене, изгоре, и красна јој се звона истопише.

Па када узмемо у рачун, колико је тешко једној црквеној општини *једну* само цркву, у својим редовним приликама у доброме стању издржавати, онда шта да рече св. андрејска општина, која је сада услед филоксере свакога прихода лишена, и толике неприлике претрпела а ипак *седам* храмова издржава?!
 Заиста тежак положај, који заслужује велику пажњу васцелога Српства...

Нећу се овде упуштати, да све сличне догађаје свију оностраних православних српских храмова божијих, од постанка њихова до данас опишувем. То ћу оставити овомесној повесници. Она ће споменути, да је 1800. год. највећа у Сентандреји правосл. ћупровачка црква сва изгорела, и звона јој се истопила; она ће споменути случајеве, када су неке покрадене биле и т. д. Па је то све и опет лепо обновљено и све потребе истих цркава намирене биле. — А отуда се јасно види, колико је општина ова на издржавање својих *седам* храмова божијих жртвовала!

И поред свију ових врло тешких околности, општина ова није клонула духом, него је помоћу божијом, помоћу добродушних прилагача, а трудом и пожртвовањем својим, данас дочекала ту радост, да она своју милу саборну цркву и опет у пуном свом православном сјају, обновљену види; која је данас топлим молитвама и светим благословом високопречасног господина Платона Телечког, архимандрита и патријаршеко-митрополијског мандатара богохраниме ове епархије, уз асистенцију местног и околног свештенства свечано освећена, и православном српском овом народу уз врло лепу и родољубиву духовну поуку, која нам је срце и душу раздрагала, и из очију сузе радости изазвала, — предана, да се у њојзи име божије слави и велича.

А на свему томе нека је хвала вечном промислу божијем, који је православној српској цркви и народу, овомитрополијскоме дао добру и мудру поглавицу у узвишеној особи св. патријарха *Георгија*.

Ми, који смо живи сведоци великих и богугодних дела Његове Светости, и у данашњој радости својој сводимо све наше мисли и осећаје у најтоплију благодарност високој милости, којом нас Његова Светост сваком даном приликом, тако изобилно обасина. Његова очин-

WWW.UNILIB.RS
 УНИВЕРЗИТЕТСКА
 БИБЛИОТЕКА

ска љубав и брига о цркви својој допринела је највише да се света ова црква обнови могла. А као најјаснији знак ове наше топле благодарности, нека Његова Светост високу милост има примити срца наша, која ће увек са одушевљењем клицати: да живи, дуго и предуго, на нашу радост и превелику срећу, *Његова Светост Преузвишени Господић Георгије I. Бранковић, патријарх српски!!*

Слава и хвала Његовој Светости.

Свемогући Бог, нека излије обилату милост своју и на високопречасног Господина Платона Толечког, који Његову Светост савесно и ревностно заступајући у овој епархији, у многим је приликама са највећом готовошћу око обнове свете ове цркве порадити благоизволео.

Хвала му и слава!

Нека се излије обилата милост божија на врлог председника српске правосл. општине ове, високородног господина Евгена Думчу, градоначелника,

који је одличним својим ушљивом, и неуморном ревносту свето дело обнове свете ове цркве прихватио, и са највећим родољубљем и пожртвовањем исто руководећи, допринео, да се та обнова овако сјајно у славу божију и дику ове општине и светог нам и милог православља довршити могла.

Слава му и хвала!! Живио дуго и срећно на славу ове општине!

Његови труди и дично му име спомињаће се са благодарношћу, док год Сентандреје устраје!

Бог нека благослови све чланове ове српске правосл. општине; све великодушне прилагаче; све врле, свестне и родољубиве Српкиње и све друге, који су светом овом и богоугодном делу, било већом или мањом жртвом у помоћ притекли.

А вечна промисао Божија нека у будуће сачува свети овај храм од сваке несреће и неприлике!

К. Ч.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Крсно име св. патријарха Георгија) дан св. великомученика Димитрија прослављен је и ове године најсвечаније у величанствени нови двори српског Патријарха у Карловци.

У очи самога дана допраћена је Његова Светост од свештенства на вечерњу, при којој је начелствовао виспреч. г. архимандрит хоновски и управитељ монашке школе Митрофан Шевић. Исти је начелствовао сутра дан и на јутрењу.

Архијерејеку литургију служио је високопреосвећени г. епископ бачки *Герман Опачић*, уз асистенцију г. г. архимандрита ковиљског Анатолира Јанковића и Митрофана Шевића, протојереја Јована Јеремића сибела Лукијана Богдановића, професора богословије јеромонаха Илариона Зеремског, дворског капелана, јером. Сергије Шошића и протођакона Димитрија Бранковића. За време литургије присуствовала је Његова Светост у св. олтару.

По високој одлуци и благослову *Његове Светости патријарха Георгија*, произвео је високопреосвећени г. епископ *Герман*, протођакон Димитрија Бранковића за архиђакон.

За време многољетствија гравале су франгије.

По свршеном причасном изговору је протојере Јеремић сходну проповед.

После литургије примала је Његова Светост четитке; прво свештенства, у име којег је, као и у име своје поздравно Његовој Светости мило и св. крсно име високопреосвећени г. епископ Герман; друго карловачког грађанства и чиновништва у име којег је у престољној дворани поздравно Његову Светост, г. градоначелник Стеван Јанковић.

Његова Светост, на којој је приметно изражено било блажено и најпријатније радосно узбуђене, што му је Промисао даривао, да може и у нови двори своје мило крсно име дочекати, одговорила је на оба поздрава дирљиво, са пуно осећаја, при чему је била одушевљено од присутних поздрављена.

Као мили и љубљени гости Његове Светости били су ове године преузвишени г. барон *Федор Николић* и велеможни г. *Петар ил. Јурковић* сремски поджупан.

За свечаним ручком присуствовало је преко 50 званица.

У pročелу седео је преузвишени домаћин, десно му преузвишени г. барон Николић а лево велеможни г. поджупан сремски *Петар ил. Јурковић*. Преко

од Његове Светости седно је високопреосвећени г. епископ бачки Герман, десно му градоначелник г. Јанковић, а лево кр. кот. судија г. Ђура пл. Бањанин.

Свечарски колач је пресекао дворски капелан Сергије Попић, а преломно га св. патријарх Георгије са милим својим гостом преузв. г. бароном Нилићем.

После свршеног обреда „сечења колача“ дигао је преузвишени свечар чашу у славу Божју и свога милог крсног имена, а у здравље Његовога Величанства, од прилике са овим речима: „Препсупуен благодарношћу вечном и благом. Промислу, који ме је удостојио да данашњи дан дочекам у овој новој, велељеној патријаршкој згради, дигнем чашу у славу божју и светог ми крсног имена, а у здравље *Његовога Величанства*, премилостивог ми цара и краља Франца Јосифа I. чије име није зарезано само на спомен. плочи каменитој овога патријаршкога двора, него и у срцу сваког православног Србина славне му и сретне нам монархије, зарезано за то, јер је то вечно заслужио својом милошћу и превишњом љубављу, којом обасипа увек верни му народ православно српски у благословеним земљама светле му круне и силнога жезла, а коју је превишњу милост и непроменљиву љубав благоизволео најмилостивије и најгласније изјавити и у своје превишњем одговору на мој смирени поздрав у Загребу“.

Ову здравицу коју је Његова Светост из дубине својих племенитих осећања изрекла, попраћена је бурним усклицима живио, као што је Србин научио да увек попраћа са одушевљењем име свога премилостивог цара и краља, чим се оно спомене.

Другу је здравицу подигао преузвишени свечар у здравље својих милих гостију, а поименце преузвишеном г. барону Николићу, високопреосвећеном г. епископу Герману и велеможном г. поджупану пл. Јурковићу.

Први је одздравно преузв. г. барон Николић, напив здравље Његовој Светости „кога као главу наше цркве сви високо почитујемо, кога поштујемо као искреног родољуба, а ја као старог пријатеља“.

Високопреосвећени г. епископ бачки *Герман*, коме је Његова Светост у здравници својој изјавила, да је уверена да се високопреосвећени г. епископ, принашајући у место Њега данас безкрвну жртву од срца за Њега помолио Богу, — наздравио је уврло лепој и срдачној здравници Његовој Светости, нагласив многе досадање заслуге Његове Светости за цркву нашу и народ, које су му већ сиделе венац неумрлих заслуга. „Молимо се, рече високопреосве-

ћени, Господу Богу, да Вашу Светост што дуже поживи, како би својим прекаљеним искуством и неуморним радом учинили што више и нових добара цркви и народу, којој сте већ и до сада учинили многа и мила добра, која нико и никаким својим делима претрпати ни затрпати не може“.

Бурно одушевљење и клицање попратило је ову красну и лепо изречену здравицу.

Трећи је, по реду, одздравно Његовој Светости велеможни г. поджупан пл. Јурковић, конштатујући да усклици, који данас испуњују дивну дворану патријаршког двора у славу Његове Светости, нису усклици само нас присутних, него усклици стотине хиљада православних Срба патријаршкоме скиптру поверених. Желимо ли добра себи, својој цркви и народу, пре свега, рече, треба да смо међу собом сложни, треба да смо Срби и то православни Срби.

Речи велеможног г. Јурковића су пропраћене бурним допадањем и одобравањем. После ове лепе одздравнице г. поджупана Јурковића, наздравио је св. Патријарх Георгије, из свег срца, *своје милом српском народу*, коме је, осим свега што му жели, зажелио: да упозна своје истините потребе и да се прихвати правог пута и начина, којим се до задовољена тих потреба доћи може.

У вече у 8 сахати походила је Његова Светост „беседу“, која је тај дан давана у корист подизања споменика блаженопочившем митрополиту Стефану Стратимировићу, Анастасјевићу, Сабову и другим добротворима гимназије карловачке.

Са Његовом Светости је походно беседу преузвишени г. барон Николић и високопреосвећени г. епископ бачки Герман.

Његова Светост је дочекана са френетичким поздравним усклицима Дружина певачка је певала архијерејски стих „не пола ети деспота“, а цела публика, дупком напуњене дворане, дочекала је Његову Светост стојећи и стојала до год се архијерејски стих није исневао. —

Његовој Светости је Промисао испунио жељу, да прослави своје мило крсно име и у новоме двору патријаршкоме. Молимо се Промислу да најмилостивије испуни жељу и молитву и српске православне овомитрополијске цркве и народа, да нам св. *Патријарх Георгије* што дуже, што сретније, што славије краси и дичи славни престо српских патријараха!

Да живи св. Патријарх Георгије на многоја лета!!

(Архијидејезални административни одбор) држао је дана 17. (29.) октобра о. г. своју седницу под

WWW.LNNJ.B
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS
 председништвом Његове Светости, и решио између осталих и ове предмете: Према одлуци вел. саборског одбора позваће се управе манастирске, да у место досадањих четвртгодишњих економских извештаја имају надзорништву народно-црквених добара у манастиру Крушедолу слаати економске извештаје сваке седмице, за које извештаје ће путем надзорништва набављати потребне тисканице. — Услед одлуке вел. саборског одбора, којом се дозвољава продаја манастирске куће у прѣвору Бешенову и уз кућу лежећег земљишта, упућена је управа манастира Бешенова да има у смислу одлуке вел. саборског одбора поступати и купопродајни уговор са куповном свотом ради даљег сходног поступања овамо поднети. — Манастиру Беочину је одобрено, да може купити од породице Младеновић 3 j. 1004⁰ у крчевинама лежећег земљишта за цену од 366 фор. — На поновну молбу црквене општине Моровић-Батровци ради подизања зајма од 209 фор. за градњу и довршење пароксијског дома, накнадно је одобрено. — Црквеној општини у Бечмену одобрено је куп земљишта од 2 j. 8⁰ од Андрије Суба. — Поводом извештаја црквене општине у Ст. Сланкамену, а услед оностраног налога бр. А. О. 390/зап. ех 1895. да је у погледу плаћања станарине за комуналну школу у Новом Сланкамену, која се налази у згради Анђелковићеве вероисповедне школе закладе, чинила већ нужне кораке, али је од саме кр. зем. владе са захтевом да политичка општина тој заклади плаћа станарину за комуналну школу, одбијена, јер се зграда закладе Анђелковићеве тобоже фактично према жељи овога у школске сврхе употребљује, и јер ту школу искључиво деца православне вере полазе, — решено је: са разлога што је ушитну зграду у Новом Сланкамену, у којој је смештена сада комунална школа, закладатељ пок. Анђелковић оставио српској православној вероисповедној а не комуналној школи, надаље са разлога што ушитном закладом рукује срп. прав. црквена општина Стари и Нови Сланкамен, — упутити ову, да у томе случају, ако политична општина тамошња не би била вољна у име најамнице ма и најмању своту плаћати, те тиме признати властништво срп. правосл. вероисповедне школске закладе Анђелковића, односно срп. правосл. црквене општине, да ушитни стан, у коме је комунална школа смештена, посредством кр. котарског суда у Ст. Назови одкаже, јер не може овај одбор дозволити, да у противном случају евентуално наступи право доселости односно застаре. — Поводом извештаја архид. рачун. ревизора о прегледу црквено-општинских рачуна пришких за г. 1893., решено је изаслати овоодборског рачун. ревизора на лице места ради уређења рачуна цркв. општине пришке за г. 1893. и 1894. и ради шконтрирања црквено-општинске благајне. — Одобрено је закључак црквене скупштине у Карловци од дана 19. (31.) марта о. г. у погледу отписа односних дуговина у укупном износу од 2442 фор. 87 п. — Решено је путем окружних протопрезвитера по ново наложити свима овоподручним црквеним општинама, да имају у смислу том већ изданих нало-

га поступати, те све обвезнице пуниларно на некретне црквених дужника, до краја ове године, осигурати, или односне дуговине овршним путем истерати дати, и тим пре, што ће председници и одборници црквених општина за сваку штету која услед неовршења овога налога црквеној благајни нанесена буде, солидарно одговорни и на накнаду исте осуђени бити. — Поводом извештаја поднесеног овом одбору од овоодборског изасланства гледи обављеног извиђања у предмету утока Ш. Д. Ч. и другога уложеном противу решењу црквеног одбора карловачког од 19. (31.) маја 1895. у ствари коначног утврђења списка бирача, те у свези с тим дне 23 маја (4 јуна) 1895 обављеног избора црквених скупштинара; а са разлога на основу извиђањих списа изостављених, дато је места утоку Ш. Д. Ч. поднесеном овамо, не противу начина избора или изабраних лица, као што се то у закључку црквеног одбора од 4/16. јуна 1895 напомиње, већ противу решења црквеног одбора од 19./31. маја о. г. донесеном у предмету рекламација, — и према томе дана 23. маја о. г. обављени избор црквених скупштинара као неправилан и незаконит уништити, стари црквени одбор пак, обзиром на распаљене страначке страсти, које су своју кулминацију постигле у том, што је и сам председник са члановима одбора јавно кортешовао, у читаоници бираче појио, те које се страсти ни при обављеном дана 6/18. септембра о. г. извиђају нису могле притајати и обуздати, од даље дужности разрешити, те уједно под председништвом протојереја Василија Константиновића један привремени одбор од 16. чланова наименовати, којем одбору спада ће у дужност место цркв. одбора, односно цркв. скупштине са црквено општинским пословима управљати. Бившега председника и рачуновођу пак, који су овоодборске изасланике приликом извиђања јавно у одборској седници багателисали и вређали, истима претили и на њих се бекељили, те тим начином и овај одбор посредно игнорovali, — осудити на губитак активног и пасивног права избора како у скупштини тако и у црквеном одбору за једну перијоду од 6 година. — Закључак црквене скупштине будимачко-погановачке, да се распорез пароксијала за текућу годину одобри по душама, одобрено је изнимно из разлога наведених у допису кр. котар. области у Наницама с тим, да се у будуће распорез пароксијала по душама одобрити неће, пошто се таким распорезом оштећује сиромашна класа пароксијана — Прорачуни манастира Кувездина, Шишатовца и Хопова за г. 1896 поднети ће се вел. саборском одбору на надлежно одобрење. — Поднети ће се вел. саборском одбору ради финалисања рачуни манастира Велике Ремете за г. 1894. манастира Јаска за г. 1893 и 1894. манастира Фенека за г. 1893, манастира Раковца за г. 1893 — На основу разлога наведених у извештају овоодборског поверенства о извиђању против председника и скупштине црквене општине у Лаћарку, решено је председника Мл. Ђ. са председништва дигнути и црквену тамошњу скупштину разрешити. — Поводом поднесеног

овамо закључка вапредне црквене скупштине у Ч. да се кућа, властништво црквене општине, уступи политичној општини, да на истој сагради општу пућку школу, али да грунтовно властништво и на даље остаје цркв. општини, — решено је донесени тај закључак цркв. скупштине у Ч. одобрити с тим, да има иста тај закључак у црквеној скупштини исправити у толико, да како земљиште тако и зграда коју би политичка општина на њему за општу пућку школу саградила, има бити властништво исте српске правосл. црквене општине, а општа пућка школа у истој да постоји све дотле, док се не би тамо отворила срп. правосл. вероисповедна школа, којој би се како исто земљиште, тако и зграда тада уступи-ти имала; уједно да са политичком општином закупни уговор сачини, у коме се имају горњи услови нарочито нагласити. — Члан овога одбора П. Б. из Земуна, изаслан је у Петровчић, да поводом овамо поднесене пријаве о нареду у тамошњој цркв. општини и незаконитости цркв. скупштине, предходна извиђења учини, и о томе овом одбору извештај поднесе. — Црквена општина у Е. подноси на увиђење закључак заступства управне општине у Е. по коме исто заступство признаје право властништва срп. прав. цркв. општини у Е. и Б. на оне зграде, у којима су смештене комуналне школе у Е. и Б.; поводом тим решено је закључак општинског заступства управне општине у Е. узети на повољно знање, а унудити црквене општине у Е. и Б. да у смислу тога закључка са политичком општином у Е. гледе уступања црквено општинских зграда за комуналне школе закупни уговор сачине, у коме се има то признање властништва нарочито нагласити. — Замољена је кр. котарска област у Митровици, да присилним путем даде истерати заостатак парохијала у цркв. општини Манђелос. — За присилно истеривање парохијала у Черевиху замољена је кр. кот. област у Илоку. — Уништен је избор Т. М. за председника црквене скупштине у Д., те ова упућена, да нов избор председника предузме с тим, да Т. М. ради оскудице црквене свести ни за скупштинара ни за председника изабран бити не може. — Поводом поднесеног овамо утока против обављеног избора $\frac{1}{2}$ скупштинара у цркв. општини земунској, уништен је и изван крепости стављен тај из-

бор и поновни одређен.

(25-годишњица Патријарха Софронија) Навршило се скоро двадесет и пет година, од како је узишао на александријски престол најстарији јерарх православне цркве патријарх *Софроније III*. Он се родио год. 1796. у Цариграду, где је довршио сјајнијем успјехом богословске науке г. 1820. За тим је као ђакон служио скоро 20. година при митрополиту Кузми у Прикопнису, Мидији и на острву Хиосу, гдје је затекла смрт његовог наставника. Како је име за то вријеме стекао, види се по томе, што одма заузимље митрополијску столицу на Хиосу, којом управљао 16 година, за тим полази у Понтијску и Амасију. Г. 1858. био је позван у Цариград као члан патријаршеске комисије на великој народној скупштини, која је имала саставити нова административна правила. Г. 1864. био је изабран за патријарха цариградскога, али већ старац у седамдесетој години због болести морао је тражити мира г. 1867., и отада је опорављао своје здравље на Принциповијем острвима до 1870., које године 4. јуна буде изабран за александријског Патријарха. Његове способности, што је у млађим годинама показао у ревниској служби цркви и народу, нијесу га издале ни у дубокој његовој старости. Он и данас обилази своју паству, врши богослужења, прима многобројне посјетиоце. Осим првијех степена турскијех ордена Османије и Међедџе, његово блаженство има прве степене руског ордена Александра Невског, грчког ордена Спаситеља и црногорског ордена Данила I.

„Г.“

(Главни одбор свештеничког удружења) предстао је 13 о. м. Сабору Архиепископском и поднео нацрт за преуређење свештеничког стања, који је израђен на основу расправе протосињела Виктора, читане на овогодишњој свештеничкој скупштини. Сабор Архиепископски у пуној седници својој саслушао је разлоге гл. одбора и изволео је примити овај нацрт, који је најостварљивији од свију досада израђених пројеката по овој ствари. Сабор је обећао да ће се заузети код владе, да се овај предлог поднесе Нар. Скупштини и да влада помогне да овај предлог буде примљен, јер је свештенство једини сталеж чије стање није осигурано онако, како његова узвишена и света служба захтева.

О Г Л А С И.

О Б Ј А В А.

202 1—1

Долепотписана општина, због важних узрока обуставља распис стечаја на упражњено место учитеља, којем рок 5/17. новембра о. г. истиче; пошто је намерна публикавање стечаја при крају школске год. обновити.

У Ловри 24 октобра 1765. г.

Срп. правосл. цркв. школ. општина.

С Т Е Ч А Ј.

203 1—3

На упражњено место учитељице на овомесној срп. прав. основној школи у горњем граду овим се оствара стечај.

Плата је учитељице годишње 500 фор и 100 станарине.

Учитељица је дужна школом уредбом прописане предмете у школи предавати, и женски ручни рад осим у свом још у једном разреду предавати.

Комитенти нека се обрате својим ваљано и прописно снабдевеним молбеницама у року од шест недеља дана рачунајућ од првога уврштења овог стечаја, потписаном школском одбору.

Из седнице школског одбора, држане у Земуну, 21. октобра (2. новембра) 1695.

перовања:

председник:

Тома Марковић.

Пет. Петровић.

Ал. К. 1492/503 x 1895.

200 1—3

Е Д И К Т.

Услед бракоразводне молбе Алексе Сеничапина из Шашинаца против супруге му Данице рођ. Живојновић из Врдиња, сада непозната бравашица, позива се овим речена Даница, да у року од 6 месеци, рачунајући од првог уврштења едикта овог у новине, конзисторији овој или сама лично предстане или место садањег пребивања свога пријави, пошто ће се иначе против ње поведена бракоразводна парница и без ње окончати.

Из седнице арх. конзисторије држане у Карловци 26. септ. (8. октобра) 1895.

ЈАВНА ДРАЖБА. 196 2—3

Дана 2/14. нов. 1895. у 10. сах. пре подне продаваће се у Манастиру Беочину на јавној дражби овогодишња шумска сеча, која се из 24 кат. јутра састоји. Ближа извешћа у манастирској писарњи.

Пишманлук је 500 ф.

У Ман. Беочину 19./31 октобра 1895.

Управа

Манастира Беочина.

С Т Е Ч А Ј. 199 2—3

Потписана цркв. школ. општина поново расписује стечај, на овдашњој срп. правосл. школи. Плата је годишња 400 ф. (или 800. круна:), слободан стан са две собе, кујном, јеловником и повољном баштом; за огрев сламе колико му је потребно. Од сваког погребца где позван буде 50 нов.

Учитељу у дужност спада све школском уредбом и наставним планом прописане предмете предавати; повторну школу одржавати, у цркви редовно појати, децу црквеном појању обучаваати и перо у седницама водити.

Кункурисати могу оспособљени за учитеља, који су вични мађарском језику и испит из истог положили. — Рок траје до 8. новембра о. г. а избор ће се 12. новембра обавити.

У Бајши (Бачка) 17. октобра 1895.

Црквени Одбор.

Срп. прав. црквено школ. општина

E 1091 I. 222 ex 1895.

194 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на ђаконско место при саборној цркви у Вршцу. Плата је, осим обичних ђаконских берива, 600 фор. годишње.

Натицатељи ваља да своје молбенице овој конзисторији поднесу до 12/25. новембра о. г. Из седнице епарх. конзисторије, држане у Вршцу 18. септембра 1895.

Епархијска конзисторија.

E. бр. 1013. К. 907. ex 1895.

197 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на једно упражњено место у *штитенд. заклади блаженог. Петра* Божића од годишњих 105 фор.

Молитељи имају доказати:

- 1., да су Срби православне вере;
- 2., да су сиромашног стања;
- 3., да су последњу школ. годину с врло добрим успехом свршили,
- 4., да су телесно и душевно потпуно здрави.

У смислу основног писма могу за питомце изабрани бити само они, који су из епархије темишварске, а међу овима имају првенство они, који су у Араду рођени.

Молбенице се имају до 14./26 новембра 1895. потписаној конзисторији поднети.

Из седнице епарх. конзисторије у Темишвару 17. (29.) октобра 1895.

Епар. Конзисторија Темишварска.

ОГЛАС ДРАЖБЕ 201 2—3

Управа ман. Гргетега издаваће путем јавне дражбе дана 13/25. новембра о. г. *Попашу* и *Риболов* у својој на Дунаву лежећој Ади Козјак на три године под закуп.

Сваки онај који дражби приступити жели, има 10% од извикане цене у име вадума положити. — Ближи услови могу се увек код управе видети.

Дражба ће се обавити у 10 сати пре подне.

Управа манастира Гргетега.

С Т Е Ч А Ј. 198 2—3

Расписује се стечај на упражњено учитељско место у Бати. Плата је учитељска: 300 ф. у готовом новцу, стан са 1. собом, кухињом и баштом; 5 ланаца ораће земље, на коју општина порез плаћа; 23 ф у име огрева, 5 ф. за пероводство; од великог укуна 1. ф. од малог 50 новч.

Изабраном учитељу у дужност спада све предмете школском уредбом означене предавати, десну певницу и недељну школу држати. Првенство имају свршени сомборски, и из мађарског језика оспособљени приравници. Рок стечају је 21 нов. т г.

У Бати (п. р. Erd fejérm.) 15. окт. 1895. г.

Цркв. школски одбор.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5, фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.